

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**  
**İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU**  
**İSLAMOFOBİ VE IRKÇILIK İNCELEME ALT KOMİSYONU**  
**TUTANAKLARI**

-----0-----  
**20 Kasım 2025 Perşembe**  
-----0-----

**KONU:**

- Başkanlık sunuşları
- İslam İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreterinin İslamofobi Özel Temsilcisi Profesör Doktor Mehmet Paçacı'nın "İslamofobi ve Irkçılık" hakkındaki sunumu

20 Kasım 2025 Perşembe

**BİRİNCİ OTURUM**  
**Açılma Saati: 15.13**  
**BAŞKAN: Adem YILDIRIM (İstanbul)**

----- 0 -----

**ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM** - Çok kıymetli milletvekillerimiz, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, çok Kıymetli Büyükelçimiz, Kıymetli Hocamız, basınımızın kıymetli mensupları, değerli arkadaşlar; İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonumuzun bugünkü yapmış olduğumuz toplantısına hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımızın vekillerimizin katılımıyla birlikte var olduğunu görüyoruz. 4 vekilimizin katılımıyla birlikte toplantı yeter sayısının var olduğu... Bazı vekillerimiz bizi aradı, toplantıya iştirak edecekler. Arkadaşlarımızı teyit eden 7 vekilimiz vardı, muhtemel 3 vekilimiz de birazdan toplantıya gelirler; bazı programları uzadığı için erken katılamadılar.

Alt Komisyonumuzun 28'inci Yasama Döneminin Yedinci Toplantısını açıyorum.

İfade ettiğim gibi, toplantı yetersayımız var.

Bugünkü toplantımızda İslam İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreterinin İslamofobi Özel Temsilcisi Sayın Hocamız, Büyükelçimiz Profesör Doktor Mehmet Paçacı'nın sunumunu hep birlikte dinleyeceğiz.

Öncelikle, alt komisyonumuza yeni katılan milletvekilimiz var, o da katılamadı yani toplantımıza gelemedi ama Nevroz Uysal Hanımefendi'nin yerine gelen bir milletvekilimiz var. Seçim bölgesinde olduğu için toplantıya katılamayacağını bildirdi ancak Nevroz Hanım'ın yerine geldiğini ifade etmek istiyorum.

Büyükelçimiz, Hocamız sunumuna başlamadan önce alt komisyonumuzun faaliyetlerinden, bu son dönemdeki...

**YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa)** - Ömer Faruk Hülakü mü?

**ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM** - Evet, Ömer Faruk Bey.

**YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa)** - O sanki Genel Kuruldaydı.

**ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM** - Ya "Seçim bölgemde olacağım." diye ifade etmiş.

**YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa)** - Problem yok.

**MELİHA AKYOL (Yalova)** - Bize dediği öyle.

**YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa)** - Tamam, bir şey demiyorum.

**ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM** - Ya, bize... Teyitlerle ilgili ifade ediyorum.

**YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa)** - Belki ben karıştırmış olabilirim ama bir dakikalıklarda söz alıyordu.

**ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM** - Yani ben Genel Kurulda olmadığım için bilemiyorum.

Kısaca alt komisyonumuzun faaliyetlerinden de bahsetmek istiyorum: İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu olarak İslamofobi ve ırkçılık alanında çalışmalar yapan kurumlarımız var bildiğiniz gibi, bunlardan üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla dirsek temasımız devam ediyor. Geçtiğimiz sene Resmî Gazete'de yayımlanarak Ankara Bilim Üniversitesi bünyesinde kurulan İslamofobi ile Mücadele Araştırma Merkezi var, Ankara'daki Bilim Üniversitesinde. İlgili üniversiteye hem Alt Komisyon Başkanı olarak hem de İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak ziyaret gerçekleştirdik, merkez hakkında gerekli bilgileri aldık. Yasama uzmanlarımız da ilgili merkez bünyesinde oluşturulan koordinasyon kuruluyla toplantılar gerçekleştirerek İslamofobiyle ilgili çalışmalar yürüten kamu kurumları birimleriyle ilgili paylaşımda bulunmaktadır. Değerli Büyükelçimiz de bu merkezin danışma kurulunda yer almakta. İlerleyen süreçte bu merkezi de dinlemeyi ve çalışmaları hakkında bilgi almayı planlamaktayız. Bununla birlikte, İslamofobi ve ırkçılık alanında çalışmalar yürüten diğer kamu kurumlarının yetkililerini de alt komisyon toplantılarımıza davet ederek onların bu alandaki tecrübesinden de istifade etmeyi planlıyoruz.

Şimdi, sözü fazla uzatmadan, İslamofobi hakkındaki sunumunu yapmak üzere Değerli Hocamız, Büyükelçimize sözü veriyorum.

Buyurun Hocam.

Tabii, basınımızı da bu süreçte dışarı alabiliriz.

Buyurun arkadaşlar.

Teşekkürler.

**İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI** - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerim, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla ve muhabbetle selamlıyorum.

Ben bugün Sayın Başkanımızın da belirttikleri üzere İslam İşbirliği Teşkilatının mensubu olarak, genel olarak dünyadaki İslamofobinin durumuyla ilgili, daha önce İslamofobinin kaynaklandığı, belki ona kaynaklık eden nedenler üzerinde kısaca durmak istiyorum. Daha sonra, belki kısaca durumu hakkında ve de belki yapılması gerekenler, İslamofobiyle mücadele -benim de konumum ve görevim itibarıyla- nasıl yapılmalı, yapılabilir, yapılmakta, onlara dair sizlere bilgiler arz edeceğim.

Tabii, İslamofobi -biz İslamofobi diyoruz- fakat İslam İşbirliği Teşkilatında da bu durumun, bu gerçekliğin adı "İslamofobi" olarak geçiyor fakat bu konuyla ilgilenen, mesela AGİT gibi, mesela Avrupa Komisyonunun bir kurum olarak ECRI gibi kurumlar da var, burada da farklı adlandırmalar da var, aynı olgunun farklı adlandırmaları var. Mesela, AGİT İslamofobi yerine, daha çok "Müslüman karşıtı nefret" ifadesini tercih eder. ECRI gibi kurumlar, başka kurumlar da buna katılabilir, onlar da "Müslüman karşıtı ırkçılık." olarak bunu adlandırır. Belki aslında bu adlandırmalar daha doğru adlandırmalar. İnsan hakları ve ırkçılık konusu bakımından bu adlandırmaların daha doğru adlandırmalar olabileceği söylenebilir. Fakat hani, kullanım kolaylığı bakımından ve bugüne kadar bilinen adı kullanmak ve daha hızlı iletişim sağlamak bakımından, soru işaretleri oluşturmaksızın ilerlemek bakımından "İslamofobi" adlandırması da yaygın bir şekilde kullanılıyor, daha popüler bir kullanım olduğu düşünülebilir. Tabii, konuya daha çok bu uluslararası kurumlar bir İslam meselesinden ziyade, bir insan hakkı olarak Müslümanların meselesi olarak bakmayı tercih ediyorlar. Bir din savunusu ya da bir din karşıtlığından ziyade, Müslümanlara karşı bir hareket olarak, bir ırkçılık olarak tanımlamayı seçiyorlar.

Son olarak, benim bir anlamda muadilim ama Birleşmiş Milletlerde de bir İslamofobiyle mücadele özel temsilcisi tayin edildi geçtiğimiz aylarda, birkaç ay önce, o da faaliyetlerine başladı. Bu, uluslararası bir figür, tanıyacaksınız, Miguel Angel Moratinos. Bu

zat, zaten şu anda da medeniyetler ittifakında "high commissioner" olarak geçiyor, Genel Sekreteri diyelim, başındaki kişi diyelim. Aynı zamanda bu görevi de üstlendi son aylarda, orada da "İslamofobi" olarak adlandırıldı.

Peki, sayın vekillerim, bu olgu nereye dayanıyor? Sebepleri üzerinde durulacak olursak; akademik araştırmalar daha çok ilk anda basında ve siyasette, daha çok Avrupa, Batı siyasetinde ve basında gördüğümüz şekliyle, gördüğümüz hâliyle ilk anda işte, aşırılıkla, Müslüman toplumdan çıktığı iddia edilen terör gruplarıyla bağlantılı olarak, şiddetle bağlantılı olarak düşünülüyor İslamofobinin çıkış nedeni ama olayı gerçekte biraz daha kazıdığımız zaman aslında meselenin daha çok ekonomik nedenlerle ortaya çıktığı ve göç konusuyla bağlantılı olduğu ortaya çıkıyor diyelim. Biraz üstünü kazıdığınız zaman, doğrudan doğruya Müslüman topluluklardan çıktığı düşünülen birtakım terörist grupların doğrudan bunun sebebi olmadığı, esasında Avrupa'nın ya da Batı'nın kendi iç dinamiklerinin buna sebebiyet verdiğini görmüş oluyoruz. Ekonomik birtakım daralmalar, sıkıntılar ve bu sırada Avrupa'da görülen göç hareketleri ve bu göç hareketinin daha çok Müslüman ülkelerden gerçekleşiyor olması -Afrika olsun, diyelim, Güney Asya ülkelerinden olsun, Müslüman ülkelerden oluyor olması- Müslümanları doğrudan görünür hâle getiriyor bu konuda diyebiliriz. Tabii, Kıta Avrupası'nda, hatırlayacağınız üzere 1960'lardan itibaren mesela Almanya'nın Fransa'nın hemen hemen bütün Avrupa ülkelerinin mesela Türkiye'den işçi alması ve İngiltere özelinde belki daha çok kendi sömürgelerinden işçi alması ve dolayısıyla göçmenlerin bu ülkelere gelmesi Müslümanları tabii bu anlamda öne çıkarıyor ve -Müslüman toplulukları, Müslüman diasporayı diyebiliriz- ülkelerde de ekonomik zorluklar ortaya çıkınca, üretim biçimleri aslında değiştiğinde... Yani üretim biçimi derken, önceden bir fabrikada çok daha insan gücüne ihtiyaç vardı fakat robotik üretim hatları geliştikçe daha az insana, daha az işçiye ihtiyaç var. Bu takdirde de birçok insan işsiz kalıyor ve bu da tabiri caizse bir günah keçisi arayışına itiyor insanları, siyaseti ve özellikle basını. Burada özellikle vurgulamamız gereken 2 alan var: Bir tanesi siyaset, bir tanesi de basın. Basın ve siyaset bu konuda sürekli olarak birbirini destekler mahiyettedir. Esasında bu durum, dediğim gibi, öncelikle Kıta Avrupası'nda bir günah keçisi aramaya götürdü ve iç siyasete de esasında bu, malzeme yapıldı, özellikle Avrupa'da, Kıta Avrupası'nda iç siyasete malzeme yapıldı. İşte "Göçmenler olduğu için insanlar işsiz kalıyor, göçmenler olduğu için ekonomi zor durumda, dolayısıyla bunun sebebi ülkedeki Müslüman göçmenler..." Bu tabii Avrupa'da, Batı kültüründe Orta Çağ'dan beri bulunan bir Müslüman karşıtlığını, Haçlı Seferlerinden bu tarafa Avrupa kültüründe mündemiç olan bir kültürü tekrar canlandırdı. İşte, biz buna aslında "İslamofobi" diyoruz. Haçlı Seferleri sırasında, yine hatırlayacaksınız, toplumu Müslüman topraklara yönlendirmek maksadıyla Haçlı Seferlerini düzenleyen kurumun -bu tabii daha çok Katolik Kilisesidir- İslam'ın şiddet dini olduğu, kılıçla yayıldığı, kadını ezdiği, ondan sonra, Batı değerlerine ters bir kültür olduğu, bir din olduğu şeklindeki söylemler tekrar tabiri caizse, amiyane ifadesiyle hortlamış durumdadır bu son yıllarda.

Sayın vekillerim, değerli arkadaşlar; 11 Eylül bir milat olabilir. Her zaman İslamofobiyle ilgili çalışmalarda 11 Eylülün dönüm noktası olduğu, farklı bir milat oluşturduğu her zaman ifade edilir. Günümüzde de aynı söylemler yani Orta Çağ'dan beri Batı kültüründe bulunan söylemler aynı şekilde bu sefer sağ politika tarafından bu ülkelerde ve daha da ileride aşırı sağ politikacılar tarafından bir malzeme yapıldı ve Müslümanların Avrupa değerlerine, Batı değerlerine karşı olduğu, Müslümanların giderek göç yoluyla Avrupa'yı işgal ettiği, demokrasi ile İslam'ın bağdaşmadığı, Müslümanların kadınları ezdiği, eşitliği kabul etmedikleri ve Müslümanların şiddete yatkın oldukları, İslam'ın din olarak zaten şiddete yatkın olduğu şeklinde söylemlerle bir ötekileştirme, bir ayrıştırma söylemi daha da giderek güç kazandı. Bu, iç siyasette oldukça işe yarar bir söylem oldu. Hepimizin de bildiği üzere, takip ettiği üzere, Kıta Avrupası'nda, genel olarak Avrupa'da, genel olarak Batı'da aşırı sağın yükselişini hep birlikte görüyoruz. Aşırı sağ, aslında işte bu zemin üzerinde yükseldi, bu zemin üzerinde kendini ifade etti ve oy topladı. Tabii, ifade etmek gerekirse, bunun hızı belli oranda kesilmiş durumda; son seçimlerde bunu gördük ama İslamofobi hâlâ yükselişte, İslamofobi ya da Müslüman karşıtı nefret, Müslüman karşıtı ırkçılığın hâlâ Batı'da yükselişte olduğunu söylememiz lazım. Yani "Batı" derken burada tabii ki çoğunlukla Avrupa'yı kastediyoruz, Amerika'yı kastediyoruz yani Kuzey Amerika'yı kastediyoruz.

İstatistiklere baktığımız zaman, mesela 2024 istatistiklerine baktığımız zaman, Avrupa'da bir önceki yıla göre yüzde 43 oranında İslamofobik hadiselerin arttığını görüyoruz. Tabii, değerli vekillerim, tabiri caizse, bu yüzde 43'lük rakam basına yansıyan ve ifşa olan İslamofobik hadiseler. Hani daha çok rakam verilebilir ama genel olarak şunu söyleyelim: Ciddi bir yükseliş var. Burada aşırı sağ politikanın her bir ülkenin iç siyasetinde etkili oluşu, göçmenlere karşı, tabii bunların içerisinde çoğunlukla Müslümanların oluşu, biraz önce de arz ettiğim gibi Müslümanları gün yüzüne getiriyor, gözler önüne getiriyor, daha görünür kılıyor ve bir Müslüman karşıtlığı ortaya çıkıyor ve bu giderek de yükselen bir şey. Tabii, bu rakamlar esasında, biraz önce yine arz ettiğim üzere, basına yansıyan hadiseler. Fakat yine araştırmalar gösteriyor ki aslında şunu tahmin ediyoruz araştırmalar ışığında: Esasında bu basına yansıyan kısmı işin sadece hani "iceberg"ın, buz dağının görünen tarafı ve bu da esasında yüzde 5 ile yüzde 7'ye tekabül ediyor. Gerçek rakam bunun çok çok çok üzerinde. Yani hani en iyimser bir yorumla, en iyimser bir oranlamayla yüzde 90'ın bilgisi bizde yok.

Dışişleri Bakanlığımız ilk defa olmak üzere Başkonsoloslar Konferansı düzenledi. Bunu, biliyorsunuz, çok uzun zamandır büyükelçiler için yapmaktadırlar Bakanlığımız ama ilk olarak başkonsoloslar için de düzenledi. Orada Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı arkadaşımızın ifadesiyle aslında -bizim diasporadaki Türkler özelinde ele alacak olursak- birçok İslamofobik ya da Müslüman karşıtı tutumun ev sahibi ülkenin kendi yerel vatandaşları tarafından ya da ülkenin kurumları tarafından, Müslüman Türklere yönelik bu Müslüman karşıtı nefret ve ırkçılık hadiseleri çoğu zaman bir farkındalık olmadığı için bilinmeden, üzeri örtülerek ve çoğu zaman da bunun bir ırkçılık hadisesi olduğu tanımı yapılmadan geçip gidiyor. Burada esasında Sayın Başkanın kendisi de ifade etti, kendisi de bir işçi çocuğuymuş, Almanya'da büyümüş "Türkiye'ye geldikten sonra, karşılaştığım birçok muamelenin bir ırkçılık ya da bir ayrımcılık tutumu olduğunu ben anladım." diyor. Yani bu konuda çok ciddi olarak bilinçlenmeye, bir çalışmaya ihtiyaç var. Biraz önce arz ettiğim üzere, bildiğimiz sadece belki en iyimser rakamla yüzde 10, bilmediğimiz ise yüzde 90 oranında bir yekûn tutuyor ve bu tabii çok vahim bir durum esasında.

Peki, burada ne yapılmalı? Şimdi, kısaca onlar üzerinde durmaya çalışacağım. İslamofobiyle nasıl mücadele edebiliriz? Bu bir gerçeklik; bunu yaşıyoruz, biz uzaktan yaşıyoruz ama orada, o ülkelerde yaşayan insanlarımız, Türkler ya da bütün Müslüman azınlıklar, diaspora her gün karşılaşıyor. İşte, camilere affedersiniz, domuz başı atmalar, cami kapılarını, camileri yakmaya çalışmalar, molotofkokteyli atma şeklinde, Kur'an yakmaları, hatırlayacaksınız, Kur'an-ı Kerim, Mushaf yakma hadiseleri, işte, başörtüsüyle dışarıda olan Müslüman hanımefendilerin tacize ve birtakım sözlü saldırılara maruz kalışı, eğitim kurumlarında

Müslüman çocukların ayrımcılığa uğraması, keza iş hayatında Müslümanların ayrımcılığa uğraması şeklinde yaşanıyor. Geçen yine bir hadise, tabiri caizse, sosyal deney yapılıyor, aynı CV'yle, aynı öz geçmişle bir kâğıda gayrimüslim isim veriliyor, diğerine de "Murat Yılmaz" ismi veriliyor diyelim, içerik aynı olmak kaydıyla; diğeri hemen işe alınırken Murat kardeşimiz -tabii, bu muhayyel bir şahıs- hiçbir şekilde işe giremiyor. Yani burada aslında şunu söylemek istiyoruz: İsimden yola çıkarak bir ayrımcılık söz konusu, İslamofobik ya da Müslüman karşıtı ayrımcılık, nefret ve ırkçılık hadisesi bu şekilde ispatlanmış oluyor bu sosyal deneyle; bu çok yaygın bir şey. Bu sadece iş hayatında değil, mesela "houseinn" meselesinde yani bir ev kiralama ya da bir satın alma durumunda Müslümanların karşılaştığı keza benzer ayrımcılıklar söz konusu ve bunlar çok daha çeşitlendirip sayılar ortaya konulabilir. Ama dediğim gibi, bu sayıları ya da bu hadiseleri raporlayacak bir müesseseye ya da bir merci olmadığı için ve belki de daha da önemlisi hangi hadisenin bir Müslüman karşıtı nefret, hangi hadisenin bir Müslüman karşıtı ırkçılık olduğunu, ayrımcılık olduğunu mağdurların ayırt edemediği ya da tanımlayamadığı durumlarla karşı karşıyayız. Bu durumda, biraz önce söylediğim gibi, dediğim olaylar geçiştirilip gidiyor. Ama burada tabii bunu tespit ederek burada durmamak gerekir. İnsanlarımızın, Müslümanların, ayrımcılık mağduru olan insanlarımızın, ırkçılığa maruz kalmış insanlarımızın bu hadiseleri rapor edecekleri güvenilir bir mercisi olması gerekiyor. Bu, belki de önümüzde mücadeleye başlamak için en önemli hadise. Bu konuda birtakım sivil toplum örgütleri var, birtakım girişimler var fakat bunlar şu ana kadar bize mesela yüzde 10'a varan, yüzde 20'ye varan, yüzde 30'a varan bir oranda İslamofobik ve de Müslüman karşıtı ırkçılık hadiselerini yansıtacak şekilde bir iş yapamadılar. Dolayısıyla, bu çok önemli bir mesele olarak karşımızda duruyor. Biz eğer yüzde 40'a ulaşırsak mesela, gerçek anlamda İslamofobik hadiselerin raporlandığı bir durum ortaya çıkarabilirsek, bu çok daha etkin bir mücadeleyi arkasından getirecek. Ancak şu anda, işte biraz önce söylediğim gibi, yüzde 5'te kalan bir raporlama söz konusu, o da basına yansıdığı kadarıyla. Gizlenemeyen ya da tanımlanmadığı için raporlanmayan durumlar bunun çok çok çok üzerinde. Dolayısıyla, burada böyle bir boşluk söz konusu ve buradan yola çıkarak mesela bazı Kıta Avrupası ülkeleri "Bizde İslamofobi o kadar yüksek değil, bizde İslamofobi yaygın değil, yükselişte değil." şeklinde itirazlar getirebiliyorlar. Bu ise hiçbir şekilde gerçeği yansıtmadığı gibi, bu ülkelere mazeret sağlıyor ve mücadeleyi de esasında en başından, bir anlamda ilk adımı atma konusunda yetersizlikle karşı karşıya bırakıyor.

Tabii, bu bağlamda yapılacak başka konular da var sayın vekillerim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Müslüman ülkelerde de var, değil mi?

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - İslamofobik, tabii, Müslüman ülkelerde de var ama biz tabii ki...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sanki daha çok gibi.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Evet, Müslüman ülkelerde de var ama ben konumum itibarıyla, daha çok Müslüman olmayan ülkelerdeki şeylere bakıyorum, onlara gözümü dikiyorum.

Burada, bu konuyla ilgili olarak bir başka nokta da mağdurların bilinçlendirilmesi, farkındalığının artırılması çok önemli oluyor sayın vekillerim, biraz önce anlattığım örnek de bunu çok açık bir şekilde ifade ediyor. Mağdurlar neyin ayrımcılık, hangi davranışın Müslüman karşıtı, ırkçılık olduğu konusunda net değiller. Yani bu konuda bilinçlenme ve farkındalık çok düşük düzeyde. Bunun için de çok ciddi eğitim çalışmalarının yapılması gerekiyor diye düşünüyorum. Topluluklar bazında bunlar yapılabilir yani Almanya'daki, Fransa'daki, Belçika'daki Türk toplumunu bu konuda bilinçlendirmek üzere faaliyetler yapılmalı. Mücadele konusunda bu da çok büyük bir eksiklik. Tabii, diğer Müslüman topluluklar için de aynı şey söz konusu olacaktır.

Burada "bilinçlenme" deyince "farkındalık" deyince sadece mağdurlar ya da bu davranışa maruz kalmış insanlar değil ama aynı zamanda ev sahibi ülkelerin bürokratlarının, polislerinin, hukuk adamlarının, öğretmenlerinin yani eğitim kurumlarında görev alan insanların da eğitilmesi ve bunların da farkındalığının artırılması gerekiyor. Çünkü birçok insan da aslında birçok davranışının ayrımcılık olduğunu düşünmüyor; bunun bir insan hakkı ihlali olduğunu, insan hakları ilkesini, din ve vicdan hürriyetini çiğnemek olduğunu düşünmüyor. Bu konularda onların da aslında eğitilmesi gerekiyor, farkındalığın artırılması gerekiyor.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Özür dilerim, ben böyle arada bir soruyorum ama...

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Buyurun lütfen Sayın Vekilim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bizim dış temsilciliklerimizin de aslında böyle, dediniz ya, raporlama, bilgilendirme, bu tür faaliyetleri yok mu?

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Tabii, Dışişleri Bakanlığımızda bir birim var, ilgili bir birim var. Onlar da bütün dış temsilciliklerimizin olduğu ülkelere bilgi topluyorlar bu konuda.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - "Yüzde 40'ları bile bulmuyor." dediniz ya...

MELİHA AKYOL (Yalova) - Dert ediyorlar mı bilgi toplamayı? Memur gibi mi, yoksa derttiler mi; önemli kısım bu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hayır, hayır "Yüzde 40'ı bile bulamıyoruz." dedik, doğru.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Tabii.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Raporlama, belgeleme... Ama yani dünyada herhâlde en çok dış temsilciliği, elçiliği, konsoloslugu olan ülke olarak Dışişleri Komisyonunda övünüyoruz, var. Varsa bunlar da bir misyonu ve gereği değil mi?

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Tabii, tabii.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yani ille de bizim vatandaşlarımızla ilgili olmak zorunda da değil yani Müslüman kimliğinden dolayı... Aslında bunlar çok rahatlıkla takip de edilebilir, açık istihbarat kanallarıyla da takip edilebilir; basın, medya vesaire veya direkt müracaatlarla, raporlanmayla da olabilir. Yani bu konuda Dışişlerinin herhâlde bir çalışması yok.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Var efendim, var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Şöyle yapalım Selçuk Hocam: Hocamız sunumunu bitirsin, zaten soru-cevaplarla bunu daha da açacağız. Hem konu bütünlüğü bölünmesin diye...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bölünmez canım, niye bölünsün?

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - İsterseniz o yolu izleyelim Sayın Vekilim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Bence öyle yapalım çünkü hepimizin kafasında sorular var. Hocamız anlattıkça sorularımızı da not edelim. Hem hocamızın dediklerinin...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İki sorum vardı, ikisini de kullanmış oldum.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Yok, yeni sorular olabilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Yine çıkabilir yani konuştuğça sorular da çıkabilir. Dolayısıyla, bence usulü öyle yapalım Selçuk Bey.

Hocam, buyurun, devam edin.

Biz zaten sorularda bu şeyleri açacağız, tabii, vekillerimizin katkısı olacak, sorularımız olacak.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Memnuniyetle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Muhtemelen sizin bize de belki sorularınız olabilir veya farklı tavsiyeleriniz olabilir, onların hepsini alacağız.

Buyurun.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Tabii, mücadele bağlamında, biraz önce arz ettiğim gibi, bir farkındalık sorunu var sayın vekillerim. Neyin insan hakları ihlali olduğu yani... İslamofobik davranış, Müslüman karşıtı nefret davranışı sözlü ya da fiilî olsun bir insan hakkı ihlali konusudur esasında ve bu açıdan hem mağdurların -yahut muhatapların diyebiliriz- hem de ev sahibi ülkelerin insanların farkındalığının artırılması konusunda bir çalışma yapılması yani yoğun bir çalışma yapılması gerekiyor. Bu da tabii, esasında insan kaynağı gerektiriyor, finans kaynağı gerektiriyor. Bu, oldukça da aslında masraflı ve yaygın bir teşkilatlanmayı, belki organizasyonu gerektiren bir konu ama şu ana kadar bu konuda çok başarılı bir noktada olduğumuz söylenemez.

Diğer bir konu sayın vekillerim, İslam İşbirliği Teşkilatında benim şu anda işgal ettiğim makam, bir yılı biraz geçkin bir süredir var. Daha önceki birçok Bakanlar Kurulu toplantısında, konseylerinde karar alınmış ve fakat bir şekilde hayata geçirilmemiş. Ama yine Türkiye'mizin, Dışişleri Bakanlığımızın konunun üzerinde hassasiyetle durmasıyla ve yani diğer bazı bize yakın ülkelerin, aynı düşüncede olan ülkelerin desteğiyle -mesela Pakistan gibi, mesela Malezya gibi, mesela Gambiya gibi ülkelerin desteğiyle- bu makam hayata geçmiş oldu ve ben de bir yılı birkaç ay yani bir yılı biraz aşan bir süredir bu konumda görev yapmaya gayret ediyorum.

Tabii, burada yapılması gereken çok farklı düzeylerde, çok farklı işler var. Bunlardan bir tanesi de belki kısaca söylemek gerekirse uluslararası örgütlerle bu konuda dayanışma içinde olmak, iş birliği içerisinde olmak. Bunlar arasında -biraz önce ismi geçti- Birleşmiş Milletler Medeniyetler İttifakı, yine (AGİT) Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı... Ben daha önce orada da aynı başlık altında yine görev yaptım. Orada da 2007'den itibaren yanılmıyorsam, özel temsilci var, dönem başkanının özel temsilcisi olarak geçiyor. Yine, o da bir Türk diplomatın deruhte ettiği bir konu. Orada da "Evren Dağdelen" isminde bir büyükelçimiz hanımefendi görev yapıyor. Bu, aslında Türkiye'nin konuya verdiği önemi de gösteriyor. Ama burada biraz önce arz ettiğim üzere, yine, Birleşmiş Milletlerin bizzat kendisi Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, Avrupa Komisyonunun alt kurumlarıyla... Avrupa Komisyonunun bir kurumu var ırkçılık ve müsamahasızlıkla mücadele kısaca "ECRI" diye geçen, orada da benzer bir konuma atanmış bir özel temsilci var.

Son yıllarda, sayın vekillerim, Avrupa ülkeleri de gerek insan hakları başlığı altında gerekse doğrudan Müslümanlara karşı ayrımcılık ya da Müslümanlara karşı nefret başlığıyla özel temsilciler atıyorlar. Yani onlar da gerek sivil taraftan gerek akademiden gerekse diplomasiden özel temsilciler atıyorlar ve bu konuyu aslında daha dikkatle ele almaya çalıştıklarını söyleyebiliriz. Dolayısıyla, İslam İşbirliği Teşkilatı bu faaliyetlerini yürütürken diğer uluslararası örgütlerle, kurumlarla da bir dirsek teması ve dayanışma içerisinde bunu götürmeye çalışıyor.

Tabii, yine hatırlayacağınız üzere, Türkiye'nin yine benzer düşünceye sahip, benzer duruşa sahip ülkelerin de desteğiyle bir İstanbul süreci konumuz var. Birleşmiş Milletlerden geçen, 16/18 sayılı karar, yine İslam, Müslüman karşıtlığı mücadeleyle ilgili ve yine 53/1 şeklinde rakamlanan, kodlanan başka bir Birleşmiş Milletler kararı da bu konuda yine İslam İşbirliği Teşkilatının girişimleriyle, oluşturduğu ortak grup hareketiyle geçmiş kararlar ve bu kararlar da aslında bu İslamofobiyle, Müslüman karşıtı nefret tutumuyla mücadelede önemli bir zemin oluşturuyor.

Bunların, tabii, daha çok artırılması ve güncellenmesi konusunda da gerek Dışişleri Bakanlığımızın ilgili biriminin gerekse İslam İşbirliği Teşkilatı ve biraz önce bahsettiğim, benzer düşünceye sahip ülkeler... Burada Pakistan öne çıkıyor, Malezya, Endonezya öne çıkıyor sayın vekillerim ve biz bu konuda, bu ülkelerle daha çok hareket ediyoruz.

Tabii, biraz önce söylediğim gibi, İslamofobiyle mücadele, çok katmanlı bir şekilde ve çok yaygın hem dikey hem yatay bir şekilde mücadele edilmesi, gayret gösterilmesi gereken bir alan, bir konu, bir derdimiz. Burada üniversitelere de akademiye de aslında iş düşüyor; işte, Ankara Bilim Üniversitesinin girişimi bu konuda Türkiye'de bir örnek olarak gösterilebilir. Yani ciddi olarak akademik çalışmaların yapılması gerekiyor. Yani mesela, hep Batı'dan konuşuyoruz, Avrupa'dan konuşuyoruz, Avrupa ülkelerinde İslamofobinin yarattığı ekonomik sonuçlar, sosyal parçalanmışlıklar, bölünmüşlükler ve olumsuz sonuçları üzerinde, aynı şekilde belki siyasetteki, ekonomideki ve sosyal insicamdaki yanlış, olumsuz sonuçları üzerindeki araştırmalar gerçekten İslamofobiyle mücadele de önemli destekler sağlayacak çalışmalar olacaktır diyebiliriz; bu, tabii, örnek. Bu konuda İslam İşbirliği Teşkilatının alt

kurumları da var; mesela sosyal ve ekonomik araştırmalar, onun merkezi Ankara'da biliyorsunuz, Çankaya'da; mesela IRCICA, yine, İslam dininin ve Müslüman toplumların, toplulukların, daha çok terörle ve şiddetle ve Batı değerlerine aykırılıkla itham edilen Müslüman toplulukların ve Müslümanlığın, kültürel anlamda İslam'ın doğru tanıtılması konusunda -daha da doğrudan söylemek gerekirse- rol almaktalar, alıyorlar. Ama bunun daha basın tarafı var, başlında ciddi olarak bunun yansıtılması gerekiyor ve farklı faaliyetlerle İslam'ın doğru anlatılması gerçekleştirilmeli.

Biraz önce belki uluslararası örgütlerle çalışma bağlamında bir konuyu atlamış oldum. Onu şu anda hemen parantez açıp ifade edeyim, aslında önemli bir nokta. Biliyorsunuz sayın vekillerim, Yeni Zelanda'daki bu ikiz cami, "Christchurch katliamı" diyelim, ondan mülhem alarak 15 Mart, iki sene öncesi itibarıyla Birleşmiş Milletler tarafından Uluslararası İslamofobiyle Mücadele Günü olarak ilan edildi ve biz bu konuda farkındalığı artırmak, toplumları bilgilendirmek ve dünya kamuoyunda, tabii, bu konuyu gündeme getirmek bakımından belirli faaliyetler yapıyoruz OIC ya da İslam İşbirliği Teşkilatı nezdinde. Buna Birleşmiş Milletler de katılıyor ve diğer uluslararası örgütler de AGİT gibi, ECRI gibi örgütler de katılıyorlar ve bu giderek daha kabul edilebilir ve yaygınlaşan bir faaliyet oluyor; bunu da ifade etmek istedim sayın vekillerim.

Tabii, medya ayağı var konunun; biraz önce de yine değindiğim üzere, İslamofobinin iki önemli kaynağı var yani Müslüman karşıtı nefretin iki önemli odağı var. Bunlardan biri siyasetse, aşırı sağ siyasetse bir diğeri de medya. Medya, İslamofobik görüşleri, Müslüman karşıtı nefreti ve ırkçılığı sürekli olarak pompalıyor diyebiliriz Batı'da. Ben Vatikan'da görev yaptığım sırada basını da bir misyon olarak takip etmekteydik gerek Vatikan gerek İtalyan basınını; orada bulunduğum dört, dört buçuk yıllık süre içerisinde Türkiye'yle ilgili, İslam'la ilgili hemen hemen olumlu bir haber çıkmadı sayın vekillerim yani olumlu ya da nötr ya da objektif bir haber çıkmadı. Her zaman haberler olumsuz ve İslam karşıtı bir tonda, bir içerikte çıktı. Bunu da kendi tecrübem olarak aktarmak istedim. Bunu da zaten aslında dünya basınını takip ettiğimiz zaman çok rahatlıkla görebiliyoruz ve basın da bu konuda ciddi bir çalışma yapılması gereken bir alan olarak karşımıza çıkıyor. Gerek İslam'ın doğru tanıtılması, bilgilendirilmesi gerekse bu tonun değiştirilmesi konusunda, tabii, özel gayretlere ihtiyaç var. Bu konuda, tabii, sosyal medya yine bunun içerisine girecektir, dijital platformlar yine bunun içerisine girecektir.

Sayın vekillerim, bir başka alan da özellikle hukukçularımızı ilgilendiriyor, Şimdi, biraz önce şeyden bahsettim, biliyorsunuz, uluslararası örgütlerin 16/18 kodlanan bir kararı var, 53/1 kodlanan kararı var ve başka kararlar da var; esasında, onları da aktarabilirim ama o, ayrıntı olacaktır. Bu kararların yerel hukukta karşılığının olması ya da yerel hukuka nüfuzunun sağlanması gerekiyor. Bu konuda henüz çok fazla bir şey yapılabilmiş değil. Yani üst uluslararası örgütler, Birleşmiş Milletler en üstte bir karar alıyor ve fakat bu karar yerel hukukta karşılığını bulmuyor, yerel hukuka nüfuz ettirilemiyor. Bu konuda da ciddi çalışmaların yapılması gerekiyor. Bu da en başta bahsettiğim farkındalıkla alakalı bir konu, yine birbiriyle bağlantılı bir konu. Dolayısıyla bu konuda da çalışmalara ihtiyaç var.

Sayın vekillerim, ben burada isterseniz durayım. Herhâlde zaten bana tanınan yarım saatlik süreyi de aşmış olduğumu görüyorum. Sorularınızı da memnuniyetle cevaplamak isterim. Sorularınızla devam edebiliriz sayın vekillerim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Evet, Hocam, biz de teşekkür ediyoruz bu güzel sunumunuz için.

Hocamız aynı zamanda bu "Türk Göçmenlere Yönelik Nefret Suçları, İslam Karşıtlığı ve Ayrımcılık" diye bir kitabına da katkı sunan, bölüm yazarlığı var. Yine "Kuzey Amerika Örneği" isimli kitabında "Amerika'da İslamofobi ve Müslüman Karşıtlığı" diye yine orada da ayrı bir bölüm yazarlığı yapmış. "Çağdaş Dönemde Kur'an'a ve Tefsire Ne Oldu" diye bir kitabı var. "Kur'an'a Giriş" diye bir kitabı var. "Kutsal Kitaplarda Ölüm Ötesi" isimli ayrı bir kitabı hocamızın var. Dolayısıyla ilahiyat kökenli de olduğu için hem büyükelcilik tecrübesi hem Amerika'daki yaşadığı dönemlerdeki hem de Avrupa'daki tecrübelerini bizimle paylaşmış oldu, aktarmış oldu. Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, tabii, kafalarımızda birkaç soru var, benim özellikle ama vekillerimizin de var, ben önce vekillerimize sözü vereyim.

Buyurun Suat Ağabey.

SUAT PAMUKÇU (İstanbul) - Çok teşekkür ederim Başkanım.

Sunumlarından dolayı hocamıza da çok çok teşekkür ederim. Sağ olsun, Allah razı olsun.

Konuya bir kere, sanki baştan bir yanlış takdim var; İslamofobiyle mücadele, bu taarruz değil, savunmadır bu. Hâlbuki bizim burada, aslında, taarruz amaçlı çalışmamız var. O da nedir? Müslümanlaştırmadır, savunma değil, bizim dışımızdaki insanların Müslümanlaşması için çalışmak.

Tarihte örneği açık, zaten, daha Kudüs olayına kadar, daha doğrusu, Kudüs olayından sonra zaten Haçlı Seferleri yok. Niye yok? Çünkü Osmanlı, bizim ceddimiz fethetmeden önce oraya öncüler gidiyor, İslam'ı yaşıyor, oradaki tepki, doğacak tepkileri sıfırlıyor. Böylece oranın İslamlaşmasının önünü açmış oluyor. Bu sistemin örnek alınması lazım bana sorarsanız. Bunun için de en başta bizim o ülkelerde yaşayan Müslümanların bir kere eğitilmesi lazım yani İslam'ı yaşamaları lazım, örnek olmaları lazım ama burada güzel bir çalışma olmuş, İslam İşbirliği Teşkilatında bir birim oluşturulmuş, bu işleri organize edecek, kontrol edecek, önleyecek veya yayacak bir sistem oluşturulmuş, kurum diyelim. Zatiâliniz de o kurumun başındasınız. Burada yapılması gereken, evvela, dediğim gibi bu ülkelerde yaşayan Müslümanların bir eğitilmesi lazım. Yani İslam, Müslüman gibi yaşamaları, onlara İslam yaşantısını iyice sevdirmeleri lazım, bir. Bu yetmez tabii.

İkincisi, zaten -siz daha önce söylediniz- İslam'ı tanıtıcı konferanslar olur, medya kanalıyla, efendim sosyal medyayla olur, bir misyoner faaliyeti şeklinde bu işleri yürütmek bence mücadele etmenin daha en doğru yoludur. Yani savunma yerine bu yolu tercih etmek en doğru yoldur diye düşünüyorum. Tabii, işin detayları tartışılır. .

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Teşekkürler Suat Ağabey.

Meliha Hanım...

MELİHA AKYOL (Yalova) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Hocam, çok teşekkür ederiz Sayın Büyükelçim.

Yani devlet nezdinde her şey yapılmış, edilmiş ama bütün bunları dinledikten sonra ben şu hisse kapıldım: Demek ki bizim oradaki nüfusumuzda da çok artış var Avrupa'nın her yerinde. Demek ki bundan çok muzdarip değil bizim orada yaşayanlarımız. Hani

bunu STK'lerle bu işin... Çok canı yanan aileler var, biz de çok üzülüyoruz ama ateş düştüğü yeri yakıyor. Direkt birinci derecede olanlar, onların yakınları, mesele çok ateşli savunucusu, inanmış, bunların... Hani her şey yapılmış fakat ruh ve mana yok, ben onu anladım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Yani aynı olay Türkiye'de başına gelse hakkını ararken Avrupa'da ya da başka bir yerde başına geldiği zaman hakkını aramıyor gibi mi?

MELİHA AKYOL (Yalova) - Orada biz nüfus olarak çok yükseğiz, şimdi çok artış var. Bundan otuz, kırk yıl önce olsa tamam, yeni gittiler, şimdi eğitimde de ilerideler, maddi olarak da büyük... Ben onun için bunları daha çok onların ve bizim de... Şeyi düşünürsek tabii, Türkiye'de de inanç noktasında ahlaki erozyon var, bu da var ama beni asıl düşündüren kısım o. Bunlar için ne yapmalıyız? Bu adanmış bir ruhla bunun güzel, önce iyi Müslümanı, güzel Müslümanı... Örnek olmak tabii ama anladığım kadarıyla bizimkiler orada böyle asimile olmuş gibi bir şey.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Sindirilmiş gibi.

MELİHA AKYOL (Yalova) - Yani bilmiyorum ama onlar da onu tercih etmiş. Ben onu anlamadım, ya oraya üzuldüm ben. Yani her şey yapılmış, işte, birim var, o çıkarılmış, bu yapılmış ama şey yok...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Şöyle bir durum var, benim de babam Almanya'dan emekli oldu. Tabii ben Avrupa'ya pek gitmedim, 10 kardeş olmamıza rağmen babam "Bir evden, bir kurban yeter. Benim çocuklarım gerekirse memleketimde acından ölsün ama yine Avrupa'ya götürmem." dedi, böyle bir yaklaşımı vardı. Üniversite birinci sınıfta gittim, gördüm "İyi ki getirmedi." diye babama teşekkür etmiştim. Sonraki aşamalarda da bizim akrabalar var, evlilik yoluyla giden benim kız kardeşlerim var. Mesela izne geliyorlar, giderken yanlarına bizim kültürel anlamda yiyeceğimizi koyuyoruz işte, diyelim küp peyniri veya sucuk ve pastırma veya ne bileyim buna benzer her yöreye ait farklı şeyler. Bunlar sağlık açısından da herhangi bir problemi olmayan durumlar. Normal arabasında giderken bile bagajı açılıyor, bunlar dışarı atılıyor. Aslında bu insanlık suçudur her şeyden önce. Ben dedim ki: Ya, buna karşı bir tane itirazınız oldu mu? Yani bir mahkemeye gittiniz mi? Ben kendi kız kardeşime sordum. Neden şikâyet etmiyorsunuz? Yahu, bu bir insanlık suçudur, bırakalım İslamofobi kısmını. Benim memleketime ait bir kültürdür. Benim Müslüman olmam da şart değil. Hani tamam, alır sağlık açısından tetkik eder "Bu sağlığa zararlıdır, almıyorum." diyebilir. Eğer iş oraya girecekse, sağlığa zararlı konusunda onların Türkiye'ye gelirken getirdikleri çok daha fazla bakıldığı zaman. Böyle de bir durum var.

Meliha Hanım da ifade etti, aslında biraz sanki bu konuda biraz da sindirilmişiz ya da durumu kabullenmişiz...

MELİHA AKYOL (Yalova) - Ya da onu tercih etmişler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Yani soğuk sudan kaynar suya doğru giden bir kurbağa misali gibi olmuşuz sanki ve bunu uyaran mekanizmalar da çıkmadığı zaman o sizin bahsettiğiniz bilinçlendirme, bilgilendirme, farkındalığı oluşturma, bu da tam anlamıyla oluşmadığı için böyle bir kanıksama olmuş gibi bir durum var. Bunu biz de kendi hayatımızda sanki görüyoruz. Böyle ben yakınlarımda görüyorum Hocam.

Buyurun Mustafa Bey.

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Evet, Hocam, teşekkür ediyorum öncelikle.

Bu İslamofobi ve İslam'a karşı ırkçılık olayında kültür de bir sebep mi yoksa inanç kısmı daha önde ama bu ikisi arasında inanç ve kültür medeniyet noktasında bir ayrım yapmak ne kadar doğru olur? Bunu ben sormak istiyorum.

Bir de tabii, bunlar hepimizin insan hakları kavramı üst başlığı altında andığımız, tartıştığımız, değerlendirdiğimiz noktalar ama özellikle benim görebildiğim kadarıyla, İngiltere başta olmak üzere ve Avrupa'da sanki İslam'a insan hakları kavramı artık bir süre sonra tüketilmiş de şu an ayrımcılık ve nefret kavramları daha ön plana çıkar bir durum hissetmişim. Dolayısıyla bu anlamda özellikle Türkiye'de -hukukçu olduğum için bunu sormak istiyorum- belki uygulama sahası olmadığı için Türk hukuk sistemi açısından işlenmeyen bir konu ama bunun yüksek lisans veya üniversitede hukuk fakültelerinde seçimlik ders veya benzeri modellerle neler yapılabilir sorusunu sormak istiyorum.

Bir de bu konuda hukuki anlamda sizce özellikle yaşanan ülkelerde böyle bir altyapı sağlanmış durumda mı? Mesela, İngiltere'de Başkanım, özellikle Hindistan, Pakistan kökenli Müslümanların bu konuda çok daha organize bir yapı içinde olduğunu gördüm. Bu noktada neler yapılabilir, hukuki anlamda özellikle? Onu da sormak istedim.

Teşekkür ederim.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Teşekkür ediyorum sayın vekillerim.

Şimdi, gerçekten, hani bakanlığımızın faaliyetleri soruldu bu konuda. Bakanlığımız olabildiğince bu konuya işte uluslararası örgütler bağlamında da hani benim orada oluşum sadece Dışişleri Bakanlığımızın bu konuyu istediği için, bu konuya önem verdiği için oldu. Tabii, uluslararası örgütlerde biliyorsunuz, her ülkenin kendi lobisi oluyor ya da ağırlığını koyduğu konuları öne çıkarıyor. Aynı şekilde AGİT'te de öyle yani bu konuya Türkiye önem verdiği için yine bir Türk diplomat var, yıllardır bu böyle aslında, ben de o konumda görev yaptım.

Şimdi, hani toplumumuz bu durumu kabullenmiş mi? Sayın vekillerim, şöyle bir şey: Aslında bu sadece bizim toplumumuzla alakalı değil. Ben işte AGİT'te görev yaparken antisemitizmle mücadele konusunda bir haham da Amerikalı bir haham da bu pozisyonda bulunuyordu, benzer pozisyonda. O da antisemitizmle mücadele konusunu götürmeye çalışıyordu. Onun da söylediği bir şey var yani işte, aslında yabancı bir ülkede insanlar aslında garip yani çekiniyor yani sonuç itibarıyla. Bir de tabii, bizim toplumumuz bu konuları bilmiyor yani bir anlamda bunu normal kabul ediyor. "Orada ben sonuçta göçmenim, ikinci sınıf." diyor, vatandaşlığı bile almış olsa "Yabancıyım yani her hâlûkârda." diyor. Dolayısıyla bir de böyle bir yükseliş var. Aslında psikolojik de ciddi bir baskı aslında bu onlar üzerinde. Onları anlamak gerekir diye düşünüyorum.

Bir de nasıl davranacağını bilmiyor insanlar yani hani Türkiye'de bu konu belki daha ileri noktaya gitti. Yani nereye müracaat edecek yani kimi kime şikâyet edecek? Anlatabiliyor muyum? Yani bir Almanya'yı düşünün, gidip mahkemeye gittiği zaman... Bu işte "dönerci cinayetleri" diye adlandırdılar, ondan sonra daha önce yapılan benzer şeyler vardı, orada çıkan sonuçları

görüyoruz. Dolayısıyla bunlar hep aslında onlar üzerinde bir baskı oluşturuyor ve hani kol kırılır yen içinde kalır psikolojisine kapılıyorlar. Bu konuda bir ileri müdahaleyle bilinçlendirme ve farkındalık yaratma konusu biraz yine bize düşüyor sayın vekillerim. Bu konuda Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklarının çalışmaları var, hem hukukçular nezdinde hem... Dışişlerinin de tabii var ama şöyle bir şey, şunu da arz edeyim: Mesela, Dışişleri bir rapor çalışması yapıyor, Diyanetin bir rapor çalışması var bu konuda. Diyanet İşleri Başkanlığının da biliyorsunuz yurt dışı teşkilatı var. Ben de o kurumda genel müdürlük yaptığım için faaliyetleri biliyorum. Aynı şekilde, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklarının (YTB) da rapor çalışması var ve fakat bunlar biraz önce yine arz ettiğim gibi, çok düşük oranlardaki veriler üzerinden yapılan çalışmalar aslında. Bizim çok ayrıntılı ve mücadele konusunda atılması gereken adımlar konusunda öneriler üretebileceğimiz raporlar olmuyor genellikle. Durum tespiti olabildiğince elimizdeki verilerle bu durum tespitleri yapılıyor. Bunların çalışmaları var ama farkındalık konusunda tekrar dönecek olursak, mesela bu konuda işte Diyanetin DİTİB'leri yurt dışında, Diyanet İşlerinin dış teşkilatında, orada farkındalığın artırılması konusunda faaliyetler var, Yurtdışı Türklerin faaliyetleri var. Ancak mesela, Faslıların böyle bir faaliyeti yok, Hint Müslümanlarının böyle bir faaliyeti yok yani onların böyle kurumları olmadığı için bu ülkelerde, diasporada. Sadece özel şeyler olursa ya da sivil girişimler olursa o şekilde birtakım faaliyetler ortaya konuyor.

Bir de ülkelerin resmî makamlarının ortaya koyduğu raporlar, ülkeler tarafından dikkate alınmıyor sayın vekillerim. Neden? Çünkü deniyor ki: "Bu taraflı bir rapor." Yani Dışişleri Bakanlığımızın ortaya koyacağı rapor sadece kendi iç bilgilenmesi için olacaktır. Bunu ilan etmesinin bir anlamı yok çünkü kabul edilmeyecektir. "Bu taraflı bir rapor." denilecektir. Burada da çok beklenen şey... Çünkü bunu biliyoruz. Yani beklenen şey ev sahibi ülkeler tarafından daha çok sivil toplumun bunu yapması ya da çok üst düzeydeki Birleşmiş Milletler gibi, ne bileyim, AGİT gibi uluslararası kurumların bu raporları ortaya koyması.

Tekrar sayın hanımefendinin sorusuna ya da dikkat çektiği noktaya gelecek olursam yani orada ciddi bir şey var. Hem farkındalığı arttırmamız gerekiyor, bizim bir destek vermemiz gerekiyor hem de orada ciddi... Ya, o psikoloji çok... Mesela, işte, bir kurban yeter psikolojisi var değil mi? Yani oraya giderken zaten kurban verme psikolojisi var. Yani o ağır bir psikoloji ve bu insanlardan her mağduriyeti, her İslamofobik mağduriyeti raporlamasını beklememiz çok fazla bir şey oluyor. Sadece ve sadece mesela çok dine, mukaddesatına açıktan bir saldırı olduğu zaman bunları insanlarımız gündeme getiriyorlar. İşte, camilere saldırılar, işte domuz başları, ne bileyim, haç işareti, domuz kaniyle haç işareti koyma vesaire vesaire gibi şeyleri, bunları zaten raporluyoruz ama kendisine yapılan, yapılmış ya da çocuğuna yapılmış bir ayrımcılık... Bir "intolerance" diyoruz yani "müsamahasızlık" diye çevriliyor. Bunları olabildiğince sorunsuz atlatıp yoluna devam etmek gibi bir tutum içerisinde çoğunlukla. Bunu hukuka yansıtmak ya da bunu ilgili mercilere yansıtmak bizim toplumumuzun bilmediği bir şey. Farkındalıktan söz ederken bunu kastediyorum Sayın Vekilim. Dolayısıyla, bunlar...

Tabii, bir kültür mü ya da bu İslamofobinin sebebi nedir? Bir kültür müdür, inanç kaynaklı mıdır? Sorusuna gelince aslında kültür, inanç, belki ikisi birlikte. Burada ülkeler aslında seküler ülkeler ama bunlar İslam karşıtlığı ya da Müslüman karşıtlığı ortaya koyabiliyor yani beklenir ki bunlar bir dine karşı olmasın. Laik ülkeler, işte Almanya'yı alın, Fransa'yı alın, vesaire ama maalesef, Müslümanlık söz konusu olduğunda, İslam söz konusu olduğunda doğrudan İslam'a bir karşıtlık, Müslümanlara bir karşıtlık ortaya koyuyorlar.

Biraz önce de başlangıçta da sunumun başında da arz etmeye çalışmasında kültürde mündemiç olan bir şey Müslüman karşıtlığı. Haçlı Seferleriyle başlayan, bir Osmanlı fobisiyle başlayan bir süreci var. Bu da günümüzde ekonomik sıkıntılar, krizler çıktıkça ülkede, işsizlik mesela ortaya çıktıkça ve göçmenler çoğalmaya başladıkça, göçmenler, Müslüman göçmenler daha da özelde bir günah keçisi. "İşte, bunların bütün sebebi bunlar. Bunlar zaten bu Avrupa'yı işgal edecek." Mesela, Yeni Zelanda'daki o katliamdaki adamın bildirisini hatırlayın yani o bildiri çok açıkça Müslümanlar ülkelerimizi işgal ediyor, bunlar zaten demokrasiye karşı, bunlar değerlerimize karşı şeklindeki söylem bir anda yükseliyor, ayyuka çıkıyor. Özellikle belli hadiselerden sonra çok hızlı yükselen İslamofobik hadiseler oluyor. Mesela, bu Christchurch saldırılarından sonra İngiltere'de İslamofobik olaylar bir anda, bir hafta içinde 600 kat artmıştı gibi.

Tabii, yani temel insan hak ve hürriyetleri meselesi esasında bu İslamofobi. İslamofobi olsun, Müslüman karşıtı ayrımcılık veya ırkçılık deyin, nefret deyin, bunun adı ne olursa olsun aslında bu temel insan hak ve özgürlüklerinin ihlali meselesi. Bu tamamıyla sizin Komisyonumuzu ilgilendiren bir mesele sayın vekillerim ve biz de gerek uluslararası örgütlerde gerekse ülkeler bazında olsun bunun mücadelesini bu zeminde yürütüyoruz. Ve bu bize aslında çok sağlam bir zemin sağlıyor diyebilirim çünkü bu bir gerçek, bu temel insan hak ve özgürlüklerin ihlali konusu ve hiçbir ülke bunu ihlal eden bir ülke olarak anılmak istemiyor, görülmek istemiyor aslında. Her ne kadar bu ülkelerde İslamofobi yükselişte olsa bile o ülkelere bir ayna tuttuğunuz takdirde onlar bundan çekiniyorlar ciddi olarak ve mesela, her bir ülke son yıllarda -biraz önce de değindim- insan hakları özel temsilcisi atıyor ve İslamofobi de tabii bunun altına giriyor. Mesela, doğrudan doğruya Müslümanlara karşı ayrımcılık özel temsilcisi diyelim ya da özel -farklı makamlar var- sekreteri diyelim bu atamalar var. İşte, mesela, Kuzey Avrupa ülkelerinden Norveç'in, İsveç'in, Almanya'nın, Fransa'nın, Belçika'nın, Amerika'nın vesaire son yıllarda -biz bunlarla da temas hâlindeyiz- atadığı özel sekreterler, özel temsilciler var ve bu bağlamda, dediğim gibi, insan haklarını ihlal eden ülkeler olarak anılmak istemiyorlar ya da görülmek istemedikleri için o ülkelerde de belli bir hareket, belli bir çalışma var bu konularda ama tabii, çok yetersiz şu an için.

Sanıyorum soruları cevapladım Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Evet, teşekkürler Hocam.

Şöyle bir çalışmamız var mı; mesela, hangi davranış, hangi uygulama, hangi söylem, hangi eylem diyelim İslamofobik bir davranış olarak kabul ediliyor veya kabul edilebilir gibi bir çalışmamız var mı? Mesela, varsa böyle bir çalışmaya biz ulaşmak isteriz.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Tabii, tabii.

Bir kere bu arabuluculuk Sayın Malkoç'un Başkanlığını yaptığı sırada Türkiye'de oradan çıktı, İslamofobik davranışlarla ilgili bir bilgilendirici şablon diyelim. Bir de Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklarının da bu konuda ciddi bir çalışması var. Tabii, mesela, AGİT'in bu konuda çalışması var gibi. Yani bunları aslında temin edebiliriz. YTB'nin de bu konuda ciddi şeyleri var.



ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Bir de mesela, antisemitizm dediğimiz İslamofobinin belki başka bir din üzerinden muadili olan bir karşıtlık yani birçok devlet bunu bir suç olarak kabul ediyor ve kendi ceza yasalarında da düzenleme yapmış.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Tabii.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Mesela, aynı şekilde, şimdi sayıya baktığımız zaman diyelim ki dünyadaki İsraili sayısı 25 milyonu geçmiyor ya da 50 milyonu geçmiyor ama Müslüman sayısı milyarları buluyor ama 25 milyon, 50 milyon olan bir topluluk bunu tüm dünyada kendilerine yönelik saldırıya karşı düzenleme yaptırırken hemen hemen her memlekette nüfus yoğunluğu da fazla olan bu Müslüman topluluğu böyle bir şeyi yaptıramıyor. Belki bu zaman zaman sorgulanan ya da ifade edildiği gibi, dünyada, insan hakları, işte, siyonistleri korumak için getirilen bir kavramdır. İşte, demokrasi, laiklik Müslümanları değil, Müslümanlara karşı olanları korumak için getirilen bir kalkandır. Biraz önce sizin Fransa örneğinde, Almanya örneğinde, Amerika örneğinde söylediğiniz gibi sonuca baktığımız zaman da bu ortaya çıkıyor aslında. Gazze'de çocuk ölüyor, kimsenin ruhu duymuyor. İnsanlar, siviller, kadınlar, yaşlılar, suçsuz, silahsız insanlar soykırıma uğruyor, bir Allah'ın kulu çıkmıyor ama herhangi bir Müslüman ülkesinde yanlış bir uygulamadan kaynaklı bir polis muamelesi bile dünyada gündem olabiliyor mesela, böyle örnekler çok fazlasıyla şahit oluyoruz. Amerika'da "Dur!" ihtarına uymayan arabadaki normal masum vatandaşı polis öldürebiliyor.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Öldürüyor, evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Ama biz de diyelim, Türkiye'de kazaen olsa bile bu tüm dünyada gündem olabiliyor ama Amerika ya da Avrupa, Almanya, Fransa, İngiltere gibi yerlerde bunlar hiçbir şekilde gündem olmuyor; işte, olamadığı zaman da burada her şey yolundaymış gibi de bir algı oluşuyor diye düşünüyorum yani görüntü öyle.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Tabii, kesinlikle haklısınız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Hocam yoklama istediler Genel Kurulda, o yüzden zaten tam da programımızın, konuşmamızın sonuna denk gelmiş oldu.

Biz sizden inşallah o İslamofobik davranışlarla ilgili çalışmayı temin ederiz. Bir de bu Birleşmiş Milletlerde alınan kararların Türkiye'ye yansımaları noktasında eksik kalındığı söylendi, o konuda da ayrıca teknik çalışmayla alakalı bilgi almak isteriz Hocam.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Yani tabii, Türkiye'de mesela İnsan Hakları Kurumu var, TİHEK.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Evet.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Onu takip edin, bu konuları takip ediyor çoğunlukla, Yurtdışı Türkler, tabii, yurtdışı bağlamında... Ama mesela bunu daha çok Avrupa ülkeleri ve İslamofobinin yükselişte olduğu ülkeler bağlamında söyledim. Yani orada, mesela, Kur'an yakmalarla ilgili hemen söylemek gerekirse, bir örnek vermek gerekirse... İsveç'te gerçekleşti değil mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Evet, Danimarka ve İsveç'te.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Danimarka ve orada gerçekleşti. Orada, mesela, böyle bir davranışı hukukta cezalandıracak bir madde yok diye bir geri dönüş olmuştu ama bunlar sonuçta olayı değerlendirdiler ve bu maddeyi koydular Sayın Vekilim yani geçen sanıyorum 2024'ün Aralığı itibarıyla bu maddeyi yerleştirdiler ve artık Kur'an yakma o ülkelerde cezalandırılır bir faaliyet hâline geldi. Bu da üst, yukarıda alınan, uluslararası örgütlerin aldığı kararın bir anlamda hukuka yansıtılması, hukuka sokulması sonucunda gerçekleşmiş oldu. Yani buna benzer, mesela, Almanya'da da aynı şeylerin yapılması lazım, İngiltere'de de Fransa'da da. Bu konuda da tabii İslam İşbirliği Teşkilatının da tazyiklere ve çabaları var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Eyvallah.

Teşekkürler Hocam.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Rica ederiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Çok teşekkürler, ben de teşekkür ederim davetiniz için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Verdiğiniz kıymetli bilgiler için sağ olun. İnşallah, bundan sonraki süreçte de istişarelerimiz devam eder.

İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI GENEL SEKRETERİNİN İSLAMOFOBİ ÖZEL TEMSİLCİSİ PROF. DR. MEHMET PAÇACI - Muhakkak, tabii ki.

Ben de tekrar verdiğiniz fırsat için teşekkür ederim, sayın vekillerimle buluşturdunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM - Teşekkürler.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati:16.29